

Outokummun kaupungin osallistuminen laajakaistaverkon rakentamiseen

151/00.01.02.00/2021

Khall 12.12.2022 § 224

Selostus

Toimivat tietoliikenneverkot ovat nykyään tie-, sähkö- ja vesi/jätevesiverkkoon verrattavaa asuntojen ja yritysten perusinfraa. Outokummun kaupunki hoitaa taajaman katuverkkoa sekä tukee yksityisten ylläpitoa avustuksilla, on vähemmistöosakkaana sähköverkon omistavassa yhtiössä sekä ylläpitää taajama-alueiden vesi- ja jätevesiverkot ja avustaa yksityisten vesiosuuskuntien perustamista.

Outokummun kaupunginhallitus päätti 21.9.2009 §190 osallistua valtion Laajakaista kaikille 2015 -hankkeeseen, jonka tavoitteena oli saada 99% suomalaisista enintään kahden kilometrin päähän vähintään 100 Mbit/s nopeudella toimivasta valokuituverkosta. Outokummussa toteutettiin tässä hankkeessa Viruniemen suunnan valokuituverkko, jonka omistaa nykyään Elisa Oyj. Muut Outokummun kylät tai kaupungin keskustaajama jäivät rakentamatta, koska teleoperaattorit päättivät keskittyä mobiiliverkkojen kehittämiseen. 2010-luvulla tehty kaksi selvitystä ja kyselyä valokuituverkon toteuttamiseksi Outokumpuun Outokummun Energia Oy:n sekä Kaisanet Oy:n kanssa eivät johtaneet rakentamispäätökseen.

Outokummun kaupunginhallitus päätti 7.6.2021 §109 toteuttaa valokuituverkon tarveselvityksen koko kaupungin alueella. Pohjois-Karjalan hankintatoimi kilpailutti Pohjois-Karjalan maakuntaliiton toimeksiannosta useamman kunnan yhteisen selvityksen teon ja toimijaksi valikoitui Cinia Oy. Selvityksen perusteella Outokummun kaupungin toimeksiannosta maakuntaliitto pyysi Liikenne- ja viestintävirastolta Lain kiinteän laajakaista rakentamisen tuesta (1262/2020) §4:n mukaista markkina-analyysiä. Analyysissä määritellään hankealueen eli tässä tapauksessa Outokummun kaupungin tukikelpoiset alueet, joille rakennettavaan laajakaistaverkkoon olisi mahdollista saada Liikenne- ja viestintäviraston tukea. Tukikelvottomille alueille ei tukea voida myöntää, koska yksi tai useampi teleoperaattori on ilmoittanut kyseisellä alueella olevan mahdollista liittyä operaattorin ylläpitämään kiinteään laajakaistaverkkoon. Outokummussa tukikelvottomia alueita ovat keskustaajama lähes kokonaan sekä yksittäiset pienemmät alueet eri puolilla Outokumpua. Markkina-analyysi ei ota kantaa siihen, millaisilla ehdoilla operaattorin ylläpitämään verkkoon voisi liittyä.

Liikenne ja viestintävirasto tukee laajakaistan rakennushankkeita valtion talousarvioon varatulla määrärahalla. Em. laajakaistatukilaki määrittelee julkisen tuen osuuden hankkeen kokonaiskustannuksista. Laissa – samoin kuin vuonna 2009 voimassa olleessa aiemmassa laissa laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueille (1186/2009) – kunnan sekä liikenne- ja viestintäviraston rahoitusosuudeksi on päätetty 33 % ja verkon toteuttajan osuudeksi 34 %. Pienessä osassa Suomen kunnista maksuosuus on 8 % tai 22%, jos ”laajakaistahankkeen rahoittaminen muutoin muodostaisi kohtuuttoman taloudellisen rasitteen”. Lain perusteella annettu valtioneuvoston asetus määrittelee Outokummun maksuosuudeksi 33 %.

Laajakaistatukilain §4b:n edellyttämän julkisen kuulemisen jälkeen Pohjois-Karjalan maakuntaliitto toteutti §5:n mukaisen valtioneuvoston julkisen haun Outokummun kaupungin alueelle. Pohjois-Karjalan maakuntajohtajan 3.10.2022

tekemän päätöksen mukaan ainut tuen hakija oli Karelnet Oy, jonka hakemus ja liitteet olivat hanke-ehdotuspyynnön mukaiset. Outokummun kaupungin alueelle valokuituverkkona toteutetun laajakaistaverkon kokonaiskustannusarvio on hakemuksessa 8.535.054 €. Tukikelpoisten alueiden kustannukset olivat 4.174.082 € josta Outokummun kaupungin osuus on enintään 33% eli 1.377.447 €. Todennäköisesti valokuitua ei kuitenkaan toteutettaisi aivan koko kaupungin alueelle, jolloin kokonaiskustannukset ja siten kaupungin maksuosuus jäisi vastaavasti pienemmäksi.

Toinen mahdollinen rahoituskanava laajakaistaverkon toteuttamiseen olisi maaseuturahasto, joka kanavoi Suomeen EU:n maaseututukea. Tätä kautta tuettuja laajakaistan rakennushankkeita on mahdollista toteuttaa jopa kokonaan ilman kunnan rahoitusosuutta. Ohjelmakauden 2023-2027 laajakaistarakentamisen tuen lopullista rahoituksen määrää ja mahdollista kokorajoitetta ole vielä päätetty eikä siten myöskään ole tietoa siitä, kuinka moneen hankkeeseen valtakunnassa Maaseuturahaston kanavoimat tuet riittävät.

Jotta Karelnet Oy lähtisi toteuttamaan valokuituverkon rakentamista Outokummun kaupungin alueelle vuosina 2023-2024, kaupungin on sitouduttava maakuntajohtajan päätöksen mukaiseen, enintään 1.337.447 €:n omarahoitusosuuteen. Tämän jälkeen Karelnet Oy voi hakea Liikenne- ja viestintäviraston tukea.

Vaikutusarviointi	Liitteenä
Valmistelija	Hyvinvointijohtaja
Lisätietoja	Hyvinvointijohtaja Jukka Orenius, 0447559240, jukka.orenius@outokummunkaupunki.fi
Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää, että Outokummun kaupunki osallistuu Outokummun alueelle rakennettavan valokuituverkkona toteutettavan laajakaistaverkon rahoitukseen sitoutumalla vastaavaan summaan kuin Liikenne- ja viestintävirasto, kuitenkin enintään 1.377.447 €:n kuntarahoitusosuuteen (33%).
Päätös	Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kvalt 19.12.2022 § 72

Päätösehdotus	Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää, että Outokummun kaupunki osallistuu Outokummun alueelle rakennettavan valokuituverkkona toteutettavan laajakaistaverkon rahoitukseen sitoutumalla vastaavaan summaan kuin Liikenne- ja viestintävirasto, kuitenkin enintään 1.377.447 €:n kuntarahoitusosuuteen (33%).
----------------------	---

Päätös

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen yksimielisesti.

Merkitään, että Marjo Piironen ilmoitti olevansa esteellinen ja poistui kokouksesta tämän asian päätöksenteon ajaksi klo 15.17-15.18. Esteellisyyden syy: palvelussuhde- ja toimeksiantojääviys, Marjo Piironen on palvelussuhteessa Karelnet Oy:öön.

Elinvoima- ja omistajaohjausjaosto 14.03.2024 § 11

Selostus

Karelnet Oy hakee kaupungin lainoitusta valokuituverkon rakentamiseen Outokummun kaupungin alueelle.

Karelnet Oy on Osuuskunta Siikaverkon omistama yhtiö, joka on perustettu valokuitutyhteyksien rakentamiseksi Outokumpuun. Osuuskunta Siikaverkko on perustettu vuonna 2013 ja sen kotipaikka on Siikalatva. Osuuskunta Siikaverkko on rakentanut valokuituverkkoa Pyhännälle, Siikalatvaan, Haapavedelle sekä Kajaaniin. Siikaverkon taloudellinen tilanne näkyy oheisaineistossa olevasta selvityksestä.

Karelnet Oy on hakenut ja saanut valtion tukea Traficomilta valokuituverkon rakentamiseen Outokummun tukikelpoisille alueille.

Outokummun valokuituhankkeen kokonaiskustannusarvio Traficomien hakemuksessa (100 %:n peitto) on 8,5 milj. euroa. Tukikelpoiset kustannukset ovat 4,2 milj. euroa ja tukikelvottomat kustannukset 4,4 milj. euroa. Traficomien myöntämä tuki on 33 % tukikelpoisista kustannuksista eli 1,4 milj. euroa. Valtioneuvoston asetuksessa säädetään kunnan maksuosuudesta hankkeessa. Kunnat on jaettu kolmeen ryhmään, joiden maksuosuudet ovat joko 8, 22 tai 33 %. Outokummun kaupunki kuuluu ryhmään, jonka maksuosuus on 33 %. Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 19.12.2022 § 72 päättänyt myöntää hankkeeseen 1.377.447 €:n kuntarahoitusosuuden (33%).

Investointi tulee olemaan 100 %:n peiton investointia pienempi.

Karelnet Oy:n rahoitusesitys:

- Kaupungin tukiosuus ennakkomaksuna: 688 723 €
 - Vastaa Traficomien maksamaa tukiosuutta, 50 % hyväksytyistä tukikelpoisista kustannuksista. Tukiosuus täsmätetään toteutuneiden kustannusten mukaiseksi rakentamisen päättyessä. Etupainotteinen tukiosuus vähentää tai poistaa rakentamisen siltarahoituksen tarpeen.
- Pitkäaikainen laina: 2 945 335 €
 - Perustuu laskelmaan skenaariossa 1. Laina-aika 20 vuotta, tasalyhennys, esitys koroksi Euribor 12 kk + 1,1 %. Nostetaan etenemisen mukaan, 1. lyhennys vuonna 2026.
- Lisälainaoptio: 400 000 €
 - Nostetaan tarvittaessa, mikäli esim. vilkkaan kysynnän tai rakentamisen siltarahoituksen vuoksi on lisärahoitustarvetta. Laina-aika enintään 20 vuotta.

Kuntalain 129 § Lainan taikka takauksen tai muun vakuuden antaminen:

Kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädettyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla. Mitä edellä tässä momentissa säädetään vakuuksista, ei koske osakeyhtiölain (624/2006) 12 luvussa eikä osuuskuntalain (421/2013) 12 luvussa tarkoitettua pääomalainaa. (21.5.2021/419)

Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden, joka liittyy sen liikuntalain (390/2015), kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain (166/2019), museolain (314/2019), esittävän taiteen edistämistä annetun lain (1082/2020) tai nuorisolain mukaisen tehtävän edistämiseen. Takauksen ja muun vakuuden antamisen edellytyksistä on kuitenkin voimassa, mitä siitä erikseen säädetään. Lisäksi kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden, jos se perustuu lain perusteella hyväksytyyn tukiohjelmaan tai yksittäiseen tukeen tai liittyy yhteisölle tai säätiölle annettuun palveluveloitteeseen. (21.5.2021/419)

Sen estämättä, mitä edellä säädetään, kunta voi myöntää kilpailuilla markkinoilla toimivalle yritykselle **lainan**, mikäli lainan myöntämisen ehdot eivät sisällä julkista tukea, ts. myönnettävä laina ei sisällä korkotukea eikä muutakaan tukea ja lainan vakuudet ovat riittävät.

Mikä merkitys valokuituverkon rakentamisella on? Asiaa voi tarkastella esim. seuraavien kriteerien nojalla ja kaupungin näkökulmasta:

- toimivat tietoliikenneverkot kuuluvat ns. perusinfraan kuten esim. tiestö, sähkö, vesihuolto
- kaupunki-imago, kaupungin vetovoimaisuuden lisääminen
- etätöiden mahdollisuus esim. kesämökiltä käsin
- etäopiskelu tai harrastusmahdollisuus
- sähköinen asiointi
- etävalvonta; turvallisuuden lisääminen
- yritysten toimintaedellytysten paraneminen
- sosiaali- ja terveystalouden digitalisointi

Vaikutusarviointi

+
Vaikutusarviointi yllä

Valmistelija

Kaupunginjohtaja

Lisätietoja

Kaupunginjohtaja Päivi Lintumäki, paivi.lintumaki@outokummunkaupunki.fi,
puh. 050 382 7769

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Annetaan kokouksessa.

Päätös

Esittelijän kokouksessa tekemä päätösehdotus: Elinvoima- ja omistajaohjausjaosto päättää, että asian valmistelua jatketaan.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
